

Finansdepartementet
Postboks 8008 Dep
0030 Oslo
postmottak@fin.dep.no

Vår dato 2. juni 2015

Høringssvar om NOU 2015:1 Produktivitet - grunnlag for vekst og velferd

Vi viser til brev fra Finansdepartementet 3.3.2015 der Produktivitetskommisjonens første rapport, NOU 2015:1 Produktivitet – grunnlag for vekst og velferd, sendes på høring.

Sjømat Norge viser generelt til høringssvaret fra NHO, men ønsker her i tillegg å kommentere noen av de punktene i rapporten som direkte berører sjømatnæringen.

Sjømat Norge mener at både Produktivitetskommisjonen og NOU 2014-16 Sjømatindustrien gjennom sine utredninger og forslag til tiltak har bidratt til en helt nødvendig diskusjon om utformingen av rammevilkårene for den norske sjømatindustrien. Det synes også klart at det er påkrevd med endringer for å realisere målet om å styrke konkurransekraften og verdiskapingen i denne næringen.

Sjømatindustrien er en av våre viktigste eksportnæringer, og potensialet for videre utvikling i sjømatsektoren er stort. Norge råder over store havområder, vi forvalter rike fiskebestander og har naturgitte forhold langs kysten som gjør den godt egnet til havbruk. Vi mener derfor at Produktivitetskommisjonen peker på en viktig nasjonal utfordring ved at lov- og regelverk legger hindringer for økt lønnsomhet og fleksibilitet i sjømatnæringen.

Den industribaserte delen av verdikjeden kjennetegnes i dag av tre hovedutfordringer:

- Internasjonal konkurranse med krevende kunder
- Høyt norsk kostnadsnivå
- Usikker råstofftilgang, spesielt innenfor villfisksektoren

Produktivitetskommisjonen peker på at fiskerinæringen står overfor strukturelle utfordringer som forsterkes og delvis også forårsakes av reguleringer som demper produktivitetsvekst og innovasjon. I følge kommisjonen er det vanskelig å finne økonomiske argumenter for at fiskesalgslagene skal ha enerett på prisfastsettelsen i førstehåndsmarkedet for fisk, eller for prinsippet om at fiskeflåten kun skal kunne eies av "aktive" fiskere. Sjømat Norge er enig med Produktivitetskommisjonen i at konsekvensene av politikken som føres er at fiskeflåten skjermes mot markedssignaler, og det blir vanskeligere for foredlingsindustrien å drive lønnsomt og konkurransedyktig.

Sjømat Norge vurderer organiseringen av førstehåndsomsetning av fisk som en svært sentral del av rammebetingelsene for fiskeindustrien. Tilgang på råstoff, herunder kvalitet, pris, forutsigbarhet, tidspunkt, art mv er en grunnleggende faktor for industriens driftsgrunnlag og muligheter for lønnsom drift.

Fiskesalgslagsloven gir i dag fiskesalgslagene betydelig frihet til å selv å fastsette salgsvilkår, omsetningsformer og minstepris. Bare fastsettelse av minstepris er omfattet av formelle krav om drøfting og en meklingsordning ved uenighet, men også på dette området ligger den endelige beslutningsfullmakt til salgslagene. Fiskesalgslagsloven legger derfor til rette for en institusjonalisert skjevhet mellom flåte og industri når det gjelder omsetning av industriens viktigste innsatsfaktor, råvaren fisk.

Sjømat Norge anser det som avgjørende at markedsplassen for omsetning av fisk i første hånd har tillit fra aktørene i markedet, og at den må legge til rette for økonomisk effektiv vertikal koordinering. Dagens eierform, der salgslagene eies av fiskerne, kombinert med det frie spillerommet som gis til salgslagene, sikrer ikke denne nøytraliteten. For å få til gode markedsplasser med ryddige forhold, effektiv flyt av råstoff, høy verdiskaping og like konkurransevilkår, mener Sjømat Norge at den beste løsningen vil være nøytralt eierskap til salgslagene. Vi vil også påpeke at et nøytralt og verdiskapende omsetningssystem langt på vei også kan oppnås gjennom tydeligere målformuleringer, strengere krav til hvordan fiskesalgslagene skal praktiseres sine fullmakter og fullverdige systemer for tvisteløsning.

Produktivitetskommisjonen viser til at det er uheldig at hensynet til skjermingen av landbruket og næringsmiddelindustrien (samt resten av matverdikjeden) kan svekke mulighetene for markedsadgang for norske sjømatprodukter som er langt viktigere for verdiskapingen i Norge.

Skiftende regjeringer har de siste årene uttalt at Norge skal bli verdens ledende sjømatnasjon. Det er en ambisjon vi slutter oss til, men det betinger at vi også i større grad må se på oss selv som en sjømatnasjon, og at sjømat løftes opp som en sentral nasjonal interesse på en langt tydeligere måte i handelspolitikken. Sjømat Norge støtter kommisjonen i at det er behov for en klar prioritering av sjømatnæringen i internasjonale forhandlinger om markedsadgang og handelsavtaler.

Med hilsen

Sjømat Norge

Sverre Johansen
direktør industri